

Nr 22.

Av herr **Bergström**, om en förutsättningslös och vetenskaplig utredning angående värdet av den homeopatiska läkemetoden m. m.

Med beteckningen kvacksalveri avses, som känt är, ett obehörigt utövande av medicinsk verksamhet och obehörigt tillhandahållande av läkemedel. Före den nutida utvecklingen av medicinsk vetenskap och av läkare- och sjukvård voro sjuka människor i stor utsträckning hänvisade att söka bot för sjukdomar och åkommor, istället för hos legitimerade läkare, hos s. k. kloka gubbar och gummor (och även hos andra, som med kännedom om huskurer, kunde stå sjuka medmänniskor till tjänst), vilka på grund av naturliga anlag och genom på olika sätt förvärvad erfarenhet kunde bispringa de sjuka. Dessa naturläkare, av vilka flere varit verksamma för ej längre tid sedan, än att åtminstone de äldre av oss kunna minnas dem, kunde knappast betecknas såsom kvacksalvare i den mening, som med beteckningen avses. Allmänt bekanta voro på sin tid t. ex. "Kisamor", "Vingåkersgubben", "Västerås gumman" m. fl.

Ett särskilt framträdande rum ifråga om lekmäns botande av sjukdomar intaga i nutiden utövarne av den homeopatiska läkemetoden, en metod, så som de flesta säkert veta, först lancerades i slutet av 1700-talet och i början av förra århundradet av den tyske läkaren Hahnemann. Denna mycket omstridda läkemetod har vunnit många anhängare från alla samhällsklasser, och icke endast bland lekmän utan, isynnerhet i flere främmande länder, England, Frankrike, Tyskland, Amerika m. fl., även bland i resp. land legitimerade läkare. I dessa länder ha även inrättats anstalter och skolor för utbildning av homeopatiska läkare samt homeopatiska sjukhus och fabriker ha uppstått för framställning av homeopatiska läkemedel.

I Sverige har visserligen endast en och annan legitimerad läkare i sin praktik tillämpat denna läkemetod, men exempel därpå gives. Däremot förekommer ett stort antal lekmän, som syssla med homeopatisk läkeverksamhet, och antalet av dem, som hos dessa homeopater söka bot för sjukdomar, kan säkerligen räknas i tiotusental. Det torde dock helt visst kunna antagas, att kanske större delen av dessa homeopater besitta alltför obetydliga kunskaper för att de skulle kunna vara skickade att bota krämpor eller förbättra sina medmänniskors hälsotillstånd.

Utän att för egen del uttala någon som helst uppfattning om den homeopatiska läkemetodens värde eller skadlighet i och för sig, vill jag här ytterligare understryka, vad härovan sagts, dels att stora skaror människor i hopp om bot för sjukdomar söka hjälp hos homeopater, dels ock att i medicinsk kunskap bevändrade män och kvinnor världen runt tillämpa denna metod vid utövande av sitt läkarekall. Då så är, har för mig uppstått spörsmålet, huruvida här vore

fråga endast om en inbillning eller om medvetet bedrägeri och om intet som helst värde kunde tillmätas den uppfattning, som av allt att döma av härovan nämnda medicinskt skolade män och kvinnor hyses? Väl är det bekant, att läkarekåren i Sverige — åtminstone såsom helhet betraktad — anser att homeopati är liktydigt med humbug och kvacksalveri, men, så vitt känt är, har här avsedda läkemetod i Sverige icke underkastats vetenskaplig och förutsättningslös undersökning.

Här må i förbigående påpekas, att homeopatiska läkemedel finnas till försäljning å apoteken.

Så långt som historiska uppgifter äro att tillgå, har allt nytt och okänt mottagits med stor misstro. Att så sker inom läkarevetenskapen är helt visst nödvändigt och välbetänkt, men därest något nytt i ena eller andra avseendet framträder, så torde det vara med klokhetens bud överensstämmande att icke utan vidare kasta det bort, utan istället opartiskt undersöka, huruvida något gott och nyttigt finnes hos detta nya. Att genom lagstiftning söka undertrycka företeelser, sådana varom här är fråga, plägar endast ha till följd att desamma söka sig underjordiska vägar och kunna på så sätt åstadkomma mera ont än om de få förekomma i dagsljus. Därför, därest inom homeopatien finnes något av värde att taga vara på, borde detta genom vetenskaplig undersökning kunna ådagaläggas. Skulle så icke vara förhållandet, utan motsatsen kunna visas, då borde åtgärder vidtagas för att hindra dess vidare utbredning.

Den största skadan i här ifrågavarande avseende åstadkommes givetvis genom att så många om all läkekonst okunniga personer fuska i läkarens yrke. Därest efter en ingående undersökning kunde visas, att de vetenskapligt skolade krafter, som tro sig veta, att även i den homeopatiska läkemetoden något av värde för läkarevetenskapen finnes att taga vara på, icke farit vill, så öppnades en framkomligare väg att med effektiv verkan genomföra en författning, som hindrade härovan påpekade fusk i läkareyrket, ty som en konsekvens av sådana åtgärder måste följa, att homeopatisk läkekonst — liksom annan — endast finge utövas av därtill legitimerade personer.

Till sist må anföras, vad en svensk medicine professor — enligt tidningsreferat — en gång sagt i ett föredrag:

”Den enda effektiva upplysningen åt allmänheten blir den, att den officiella medicinen så tillfredsställer de hälsosökande sjuka, att dessa ej ha behov av kvacksalveriet. Vad homeopatiens kvacksalveri beträffar, har den övriga läkekonsten nu haft mera än 100 år på sig för att upplysa om dess vederhäftighet. Men resultatet har blivit motsatsen till vad som åsyftats. Överallt hos oss som annorstädes tillväxer det istället. — — — Kvacksalveriet är till största delen av ondo, en verklig samhällsolycka. Häri instämma legitimerade allopatier och homeopater och icke minst de fåtaliga ’kvacksalverihomeopater’ med goda kunskaper, stor erfarenhet, stark ansvarskänsla och omfattande praktik bland de sjuka, som vi äga. De se i de okunniga och ansvarslösa kvacksalverihomeopaterna

homeopatiens värsta fiender — — —, de anse, att det till stor del är just dessa homeopater — — — som till största delen hindra homeopatiens erkännande bland fria tänkande.”

Det kan ej förtäckas den osakkunniga lekmannen, att han, efter allt vad som föres fram även från vetenskapligt håll, blir oviss och betänksam och önskar att företeelsen ifråga måtte underkastas officiell och vetenskaplig undersökning.

Med anledning av vad ovan anförts, hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till K. Maj:t an-
hålla, att K. Maj:t täcktes låta företaga en förutsättningslös
och vetenskaplig utredning angående värdet av den homeopa-
tiska läkemetoden samt att K. Maj:t, sedan utredningen slut-
förts, måtte förelägga riksdagen sådant förslag i ärendet, som
av utredningens resultat må föranledas.

Stockholm den 18 januari 1937.

Alb. Bergström.
